

41688

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY
130 St. George Street
TORONTO, CANADA

823

8231

O
DZIESIĘCINACH
Z PISMA SWIĘTEGO

Zebranie Krotkie.

Ieśliż ie darwać.

Z czego ie darwać.

Komu ie darwać.

Co zápożytek z niedarwania.

I ieśli ie okupić moze.

Oddayciez tedy co iest Cesar.
skiego Cesarzowi: A co iest
BOZEGO BOGU.

Matth. 22. vers. 21

W S A N D O M I E R Z U.

w Drukarni J.K.M. Koll: Soc: JESU
Roku Páńskiego 1728.

BIBLIOTEKA

Seminarium Duchownego K. J. A. - K. A. L.

W SANDOMIERZU.

44688

Do Czytelnika.

Brwiając ná ziazdach schadzkach rozmaitych, y slyszcząc często iáko
ludzie swieccy z duchownemi sobie kontrowersye czynią: to o Dzie-
sięcinach, to o Dowodach ná nie, to o majątnościach duchownych,
y innych rożnych rzeczach; żałowałem bárdzo że grzech ták wielki, iá-
ko iest przetiw Pásterzom y Oycóm swym mowit y czynit, grzech prze-
tiew práwu Bożemu y przyrodzonemu ták się między ludźmi zágeścit:
zá którym nie może iedno bliskiego upadku tey Korony obawiat się.
A myśląc skądby to pochodziło: w nas samych naprzód przyczynę iá-
kąś tego upatrowałem. że podobno powinności nászey duchowney nie
odpráwuujemy ták iáko odpráwowali oni, ktorým te majątności, te prá-
wa y prerogatywy od przodków nászych, przykładem y zwyczajem in-
szych Pánstw Chrześciáńskich z wielką chęcią pozwolone były. Potym
też żródło kontrowersy tych wielkie iest w tych co się od Kościoła
oderwali, ktorzy ustawicznie źle mowiąc przed Kátolikámi o ducho-
wnych: sercá ich przetiwko nim pospawali: y stáło się ták, iáko po-
wiedział Prorok. Mieszkáiąc między Pogány, spraw Pogańskich
się náuczylí. Tákże y oni mieszkáiąc między Heretykámi,
mow Heretyckich się náuczylí. Ktorým ich mowóm áby
się nie dali záwodžit, ták częstym grzechem że-
by PANABOGA nie obrażali: rozumia-
łem zá rzecz potrzebną, o tym Arty-
kule o ktorým teraz pospolitie
ludzie między sobą mawiaią,
kroską dat informacyą.
Proszę tylko áby láská-
wie przyięta była.

O DZIESIĘCINACH

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

Ieśliż ie dawać.

Widzę czas terazniejszy, á czas pełen złości y zeprowania, iáko wiele w innych rzeczach, ták tym więcey z strony dzieścín, ktorých się żadnemu dać niechee, ták bárdzo, iż wolałby drugi wszystko marnie utrácié, niż áby miał dać dzieścínę P. BOGU, ábo Kápiánowi tego. Co iáko rzeczy żalosne, nie Chrześciánskie y nieprzystoyne, ták też godne tego, áby się wždy trochę wywiodło y pokazało, że słusznie y przystoynie, według práwa przyrodzonego y Bożego, ták z stárego iáko y z nowego zakony, tákże y według práwa Koronnego pisanego dzieścínę oddawane być maia.

Według práwa przyrodzonego, Dzieścínę dawane być maia. Bó ták było z początku zarázem, iáko świat nástał, gdzie ledwie cztery osoby ná świecie były, Adam z Ewa, á Kain y Abel ich Synowie, ták z rázu dzieścínę ofiarowano P. BOGU. Oczym ták písmo święte świadczy. *Y stało się po wielu dni, iż Kain ofiarował Pánu dary z owocow ziemi. Abel też ofiarował z pierworodney trzody swoiey y z tłustości ich, &c.* Coz czytamy y o Abramie *Gen: 14.* *to się niżej wspomniało, gdzie stoi: Y oddał mu dzieścínę ze wszy-*

O Dziesięćcinach.

Gen: 28.
vers: 20.

kiego. Coż czytamy y o Jakubie Pátryárzfe, który także obiecał P. BOGU dawać dziesięćciny, mowiac w te słowa: *Jeśli będzie BOG zemną, á będzie mię strzegł &c. będzie mi Pan zá BOGA, á kámięń ten ktorým postawił ná znak, będzie zwan domem Bożym. A ze wšytkiego co mi dasz, dziesięćciny ofiaruię tobie.*

Ci iuż wšyscy, choć roskazania żadnego ná to nie mieli práwa teź żadnego pisanego o tym nie było: z samego tylko podania przyrodzonego, widzac że od P. BOGA wšytko mieli co mieli, iemu teź zá to dziesięćciny oddawali.

Exod: 22.
vers: 23.

Według záś práwa Bożego, mamy naprzod Mójżesza, gdzie Pan BOG sam roskazać raczył, áby mu y dziesięćciny, y pierwsze urodzaje oddawano, mowiac te słowa: *Dziesięćcin twoich, y pierwastek twoich oddat nie omięskaš.* O tymże mamy w księgach piatych, gdzie tak mowi: *Ofiarował będziecie ná miejscu onym*

Deut: 22.
vers: 6.

całopalenia y ofiary waške Dziesięćciny, y pierwociny rak wášych, y sluby y dary, y pierworodne krowy owiec, &c. y mało co niżej dokłada znówu: Tam wšytko co przykázuie, znošit będziecie: całopalenia y ofiary, y dziesięćciny y pierwociny rak wášych: y cokolwiek przedniego ieš w darzech ktore slubicie Pánu.

Matt: 22.
vers: 21.

Ale rzecze kto: Ze to w starym zakonie było, w nowym záś takiego roskazania niemasz. Tak ieš, temi słowy niemasz, ále inšzemi ieš. A naprzod, gdzie owo podzieć chcemy, gdzie sam Pan mowić raczy: *Oddaycie co ieš Cesarzkiego Cesarzowi á co ieš Bożego Bogu.* Czyli to y dziesięćcinom nie sluzyc? Czyli to nie bylá powinność y roskazanie, oddawać dziesięćciny? Bá wielka, iáko się wy-

Matt: 5.
vers: 20.

żey rzekło, á niży ieszczé się lepiej pokaże. Nuż y wte słowa: *Jeśli nie będzie obštowała sprawiedliwość wasza więcey niż Doktorow zakonnych y Pharyzeuszow, &c.* A to ná co? Czyli teź nie oddawali Pharyzeuszowie dziesięćciny? Bá dáwali y z tego się chlúbili, iáko o onym mamy, który się z tego przed Pánem Bogiem wychwalał, że dziesięćciny ze wšytkiego dawał, &c. A jeśliž oni dáwali:

Luc: 18.
vers: 23.

á Pan

Rozdział Pierwszy.

5

á Pan Chrystus chce, áby sprawiedliwość násza była większa y obfitsza niż Pháryzeuszow była, což do tego rzeczemy? Czyli dziesięćiny dáwać nie będziemy? Spytafz: láko by to rozumieć, áby obfitsza sprawiedliwość násza być miała ile z strony rych dziesięćin: Słuchayże. Mówi Pan ná jednym miejscu: *Daycie á będzie wam dano, &c.* To iuż tu dać każe. A jeśli ná to rzeczesz: że dać każe ále ubogim: Przyłóży y owe słowa do tego, gdzie każe dać y BOGU mówiac: *Oddaycie co Bożego BOGU*, Owdzie każe dać ubogim według ciebie: tu zaś każe nie tylko dać Bogu ále y oddać. Większa tedy powinność iest oddać niż dać: bo kto oddaie, ten iuż powinien. A jeśliżes powinien, to iuż y oddaiefz daiefz. Oddayże tedy Pánu Bogu dziesięćine koraś powinien, bo od Pána Bogá masz to co masz. Ale że tá powinność ma bydź obfitsza niż Pháryzeyska, pátrż co Zacheus czyni, który czworako nagradzał: Pátrżże daley co oni czynili, ktorzy wsfytkie swoje dobra przed nogi Apostolskie rzucali. Alísci naydziefz daleko obfitsza y większa sprawiedliwość iuż Pháryzeyska. Zradże owe nádania Kościelne, ówe cáte Cárstwa, Księstwa, Zamki, Miásta, Wsi, y infze mająćności Kościelne, ktore ludzie pobożni y Święci Pánu Bogu y z dziesięćinami oddawali. Zradże y owe budynki Kościołow. wielkich Szkoł Szpitalow, y nádania ich. Oczym áni pifać áni mówić wiele trzebá, fame rzeczy ná oko świadczą, lepiey niżli się wypifać mogły. Jedno wierz cóć powiem, trzebá pomnieć ná one słowa Páńskie, y trzymać się ich pilnie, ktorych, u Máthieusza S. do Pháryzeuszow użył: *gdzie im tákże dziesięćinki małe wymiata ná oczy, od kminu, miętki y ruty, á infzych rzeczy większych zániedbywali, mówiac: Biada wam Doktorowie y Pharyzeuszowie obłudnicy: iż dawacie dziesięćiny z miętki, y z ányzu y z kminu, á opuściliście co ważniejszego iest w Zakonie, &c.* To było trzeba działać, á owego nieopuszczać. Widzifz co tu Pan powiada, że y tego się trzymać każe, á o owego przecię nieopuszczasz. Pilnuj

Matt: 23.
vers. 21.

Lucæ 19.
vers. 9.
Act: 4.
vers. 35.

Matt: 23.
vers. 29.

ty rzeczy innych ktoreć Kościoł rozkazuje, y bądź Kátolikiem dobrym, ále przecię y dzieśięcin dáwać nieopuszczay.

Hebr. 7.
vers. 12.

A żebyśnie rzekł, że nam nic do tego: pámięta yże ná one słowa, ktore często przywodzę, z Páwła S. gdzie mowi: *Ze záprzenięsieniem Káplánstwa, trzeba żeby się y Zakonu przenieśienie stało.* Iuż tu prozno przenieśo się Káplánstwo z stárego Zakonu do nas, toć zá tym y práwa przenieśić się musiały. Day to, że nie tym wzorem iáko tam były, inakszym przecię, á co więkza obfitysz.

Według práwa zaś pisanego Koronnego: Zkad práwa y státuta Koronne o dzieśięcinach? Zkad owe Kompozycye y ugody między stanem Duchownym y świeckím? Pewnie żeby nie były, gdyby przodkowie nie baczyli, że ie z práwa Bożego y z przyrodzonego dáć powinni. Kilká praw z státutu Koronnego w tym rozdziale wtorym mieć będziemy. Potrzebá tedy áby dzieśięciny były dáwane.

ROZDZIAŁ WTORY.

Z czego Dzieśięcine dáwać.

W Tym rozdziale wyższym pokazało się, że dzieśięciny, iáko w stárym zákonie ták y w nowym, á ieszcze tym więcey dáwane być maía. Jedno że wiele tákich co niewiedza z czego dáwać, ábo co zá dzieśięcinę dáwać: Otoż przypatrzym się náprzod iáka dzieśięcinę od wiekow pierwszych y wtorych dawano, potym iáco się sami rozładzimy y obaczymy, co zá dzieśięciny dáwać y z czego.

W pierwszym tedy wieku zá práwa przyrodzonego, nápierwsza dzieśięcina była Káinowa z owocow zióm, ktore Pánu Bogu ofiarował. Druga po nim brátá iego rodzonego była z pierworodnych trzod iego, y z tłustości ich. Oczym mamy w księgach Moyżeszowych w te słowa: *Y stało się po wielu dni, iż Kain ofiaro-*

Rozdział Wtóry

wał Pánu dáry z owocow ziemi Abel też ofiarował z pierworodney trzody swoiey y z tłustości ich, &c. Potych czytamy o Abramie, że dał dziesięćcinę ze wszystkiego, co się y wyżey wspomniało. Po Gen: 13: Abramie mamy Jákobá, który szlubował Pánu Bogu dziesięćcinę ofiarować tymże sposobem ze wszystkiego co by mu jedno Pan BOG dał mowiac: *á ze zewszystkiego co mi dasz, dziesięćciny ofiaruję tobie.*

Genes. 28: vers. 20.

Częścia tedy dziesięćciny oddawane były z owocow ziemi: częścia z pierworodnych tłustości ich: Aż náostíatek ze wszystkiego dáwano, z czego iedno dać się godziło.

Iedno że ná to wszystko rozkazania áni práwa żadnego nie było: á podobno na ydowali się tácy co żadnych dziesięćcin dać nie chcieli, ábo też bez bráku ládá co dáwali, ábo też dawnością było zászło, poki był naród Zydowski w niewoli Ægyptiskiey, gdzie o żadney rzeczy niewiedział Otoż Pan BOG wywodzac lud z Ægyptu wznowił one dziesięćciny wszystkie, y práwem postanowił, áby mu dziesięćciny dáwane bywały, y opisał dwoiakie.

Iedne persónalne, á te były z nábycia rak własnych, z robot, y z zdobyczy wojenney.

Drugie zaś były folwarkowe, z zboża y ze wszeláklego urodzaju ziemi.

A do tych przyżożone były szluby ludzkie, kiedy kto co Pánu Bogu obiecał y szlubił.

O wszystkich ogólnie ták mamy w piatych kńęgach Moyze- Deut: 22: szowych: *Oddawat będziecie, &c. dziesięćciny y pierwociny rak was- vers: 6. szych, y szluby, y dáry, y pierworodne krow y owiec.*

Osobno zaś o nábyciu ręcznym ták mamy u Eklezyastyká: Eccles. 35: *Nie umniejszay pierwasstek rak twoich: á mało co niżey dokláda: vers: 10. Day naywyższemu według datku iego, á dobrym okiem czyn nábycie rak twoich, &c.* y 12.

A o wolech y owcach ták mamy w wtorych kńęgach u Moy- Exod. 12: zesa: vers. 29:

żelza: Pierwastek twoich oddat nie omieszkaesz. Z czegoż? z wołow
też y z owiec tymże sposobem uczynisz. Otoż woły y owce.

Ctoż y dary z przemysłów y znábycia rak własnych, nie
wtorey, nie trzeciej roboty, ale pierwszej: to jest, żadney rzeczy ná
swoy pożytek obracać nie masz, áżbyś Pánu Bogu oddał to coś
powinien.

O zdobyczy wojenney po zwycięstwie, ktorých mi się zá-
milszyć nie godziło, przynamniej aby wieki nasze widziały, iák P.
Bog ze wszystkich rzeczy kazał sobie dáwać dary y upominki: á
żebyśmy się wždy tego uczyli, iáko y czym Pánu Bogu wdzię-
czność iáka oddawać zá dobrodzieystwa iego, iák Pan Bog ro-
fkazał: *Weźmítie sumnę tego co poymano, od człowieka áż do bydla-
cia, ry y Eleazar Kapłan y przetożeni pópólstwa: y wrowny dział
rozdzielisz korzyść między te ktorzy się potykáli y wyszli ná wojnę,
y między wszytek inny lud pópólity. Y oddzielisz część Pánu od tych
ktorzy walczyli y byli ná wojnie, iedną duszę z piaciú set, iák z ludzi
iáko z wołow, y osłow, y owiec, y dasz iá Eleázarowi Kapłanowi, bo
pierwociny Páńskie są. Z połowice też Synow Izráelowych weźmiesz
piętdziesiątą głowę ludzi, y z wołow, y z osłow, y owiec wszykich
zawierzat, y dasz ie Lewitom, ktorzy czuią ná straży przybytku Páń-
skiego. Y uczynili Mojżesz y Eleazar iáko Pan przykazał. Poheca yż
tu wiele głow ludzkich, wiele bydla rogatego y małego dośláto się
ná sronę Boża Kapłanowi. A iesli się ná to nie wézdrgniemy y
nie zdumieimy, káždy obaczy. Stofuymysz to do czasow naszych,
iesliż co kiedy podobnego temu u nas się gdić nálázło. Bá ieszcze
wzięto, gwałtem wydaito, Plebana wygnano, pobrano, potupio-
no, y podobno y zábito. Opuść Boże ślepotie ludzkiej á day u-
pamiętanie.*

Otożemy mieli nie iák dalece dziesięciny, iáko więcey dá-
ry y upominki personalne z własnych robot ręcznych y z nábycia
domowego y wojennego. Iedno że te właśnie stáremu Zakonow
służyły,

Nun: 31.
vers: 26.

służyły, o toż ich też tak dalece Kościoł nie wyciąga ale tylko na dziesięci-
 nach folwarkowych przestanie.

Folwarkowe zaś dziesięciny, które iako stąremu Zakonowi tak y
 nowemu służy, są właśnie z zboża y ze wszytkiego urodzaju ziemi. O kto Deut. 14.
 tych tak mamy u Moyżesza. *Dziesiętą część oddasz ze wszytkich pożytkow* vers: 22.
twoich, które się rodzą na ziemi na każdy rok: y mało co niżej okazuje y
wykłada co to są owoc ziemi, Dziesięcine powiada z zboża twego, y wina,
y oliwy, &c. Otoż masz dziesięcinę nie z wymysłu Księżego, ale z rozkaza-
 nia Bożego. A dożyć że już na tey? Nie dożyć: ale dalej postępuje Pan BOG
 tymże y mówi: *Roku trzeciego odłączysz y druga dziesięcine ze wszego co się*
rodzi na on czas y odłożysz w domu swym. Roskazał znowu aby każdego ro-
 ku trzeciego, krom owcy, y drugą dziesięcinę na stonę odkładano: Y po-
 wieda tę przyczynę mówiąc: *Y przyjdzie Lewit, który niema insey częścicy ani*
osiadłości z toba, y przychodźien, y sierota, y wdowa, którzy są między bra-
trami twemi, y beda jeść y nasyca się: aby błogosławił Pan BOG twoy we
wszytkich sprawach rak twoich, które czynić będziesz. A my teraz co na to
 rzeczymy? albo cobyśmy rzekli, kiedyby Kościoł tym prawem Bożym postę-
 pował, a takie podwojne dziesięciny każdego trzeciego roku odkładać ro-
 skazał? O pojedynkową kłopotu dożyć, a coż o podwoyną.

Abo y do tego cobyśmy rzekli, kiedyby nam Kościoł roskazywał ká-
 żdego siódmego roku nic z polá nie zbierać według tego prawa Bożego: Exod: 23.
Sześć lat zaśiewać będziesz ziemi twoje, y zbierzesz zboże tey. Ale siódmego vers: 10.
roku zaniechasz tey, y dasz tey odpoczywać. Czemu? *aby iedli ubodzy ludu twe-*
go: a cokolwiek z będzie, niechaj jedzą zwierzęta polne. Słyszysz co tu Pan
 BOG mówi, zgoła chce aby to było. Iako bowiem Lewity opatrzył, tak też
 chciał, aby y ubodzy mieli żywność swoję. A to właśnie świeckim należało
 y należy. Y słusznie miałby się Kościoł oto zdejmować y tego upominać: ie-
 dno że ciężkim bydy niechce pufzczając to na dobrą wolą każdego: Otoż nie
 wyciąga: Iakoż nie tylko to prawo samo o ubogich było, ale y drugie roczne
 takie było. *Agdy żać będziesz zboże z ziemi twojey, nie będziesz golił zie-*
mie aż do gruntu, ani pozostałych kłosow zbierzesz. Ani w winnicy twojey
gron y łagod upadających zbierzesz, ale ubogim y gościom na zbieranie zostawisz.
Luc: 23.
A poprawując tego tak powtarza: Agdy będziecie żać zboże ziemi waszey, vers: 22.
nie będziecie go przyżynać aż do ziemi, ani pozostałych kłosow zbierzeć, ale
je ubogim y przychođom zostawicie. Widział, słyszysz, iako tu Pan BOG prá-
 wa na ludziej świeckie kładzie że nie tylko Lewity y duchowne z urodzajow
 świeckich opatruie, ale też y ubogie.

B

Alc

Exod. 22
vers. 29.

Alle mnięłza to, powiem większa. Cobysmy byli rzekli, kiedybyśmy byli y Syny pierworodne za dziesięćcinę Pánu BOGU oddawali? á zgoła oddawaćbyśmy byli musieli. Miedzy infszemi bowiem dziesięćcinami, y te dziesięćcine pierworodną Pan' BOG sobie oddawać kazał, mowiac: *Dziesięćcin twoich y pierwałek twoich oddać nie omieszkaż Pierworodnego z Synow twoich dasz mi.* Podobnobyśmy y wiary, y Kościoła, y Káptaná, y Ołtarza, o ofiary, y dziesięćcin odbieźeli, á rychley niż Zydowie do Babilonu fami dobrowolnie ná wieczne zginienie bieźeli. Otoli Pánu Bogu niech chwala wieczna będzie, że wźdey ieszcze iáko táko ná ziemney zostało, choć y tá iuż bárdzo słábo idzie. Day Boże by sie obaczyli.

Matt. 23.

2. Efdr. 10.
vers. 34

Alle tu spyta kto: A dáwanoż te dziesięćciny wszystkie? Dáwano. Kto chce, niech przebieży wszystkie księgi Iozuego y Krolewskie, y infsz, naydzie pewnie że dáwano, tak áż do mietki, ruty, y kminu przyszło, co sam Pan á Zbawiciel nasz wspomina u Mattheusza S. Przytocze iednak słowa Ezdraszowe, skąd iáčno baczyć może, iáko pilno, iesliż czego tego pilnowano, áby wszystko to co Bogu bydź miało oddawano było. Ten tedy tak kładzie: *Puściliśmy losy miedzy Káptány, y Lewity, y pospolstwo; noszenie drew, áby ie wniesiono w dom Bogá naszego, wedlug domow Oycow naszych, wedle czasow roku áż do roku, áby gorzały ná Ołtarzu P. Boga naszego, iáko napisano w Zakonie Moyżeszowym y ábyśmy przynosili pierworodztwa ziemie naszej, y pierwociny wszelkiego owocu, wszelkiego drzewa od roku do roku w domu Pánu; skims, y pierworodztwa Synow naszych y bydź naszych, iáko napisano iest w Zakonie y pierworodztwa skotu naszego, y owiec naszych; áby były ofiarowane w domu Bogá naszego Káptanom którzy słuza w domu Bogá naszego, y pierwociny pokarmow naszych y mokrych ofiar naszych, y owoce wszelkiego drzewa, zbieżania też win, y oliwy przyniesiem Káptanom do skarbnice Bogá naszego, y dziesięćciata część ziemie naszej Lewitom. Sámí Lewitowie będą brać dziesięćciny ze wszystkich Miast robot naszych, á Káptán Syn Aáronow będzie wdziesięćcinach Lewitow, á Lewitowie dziesięćciata część dziesięćciny swojej będą ofiarować w domu Bogá naszego do skarbnice w dom skarbow. Bo do skarbnice będą nosić Synowie Israelscy y Synowie Lewi pierwociny zboża, winá, y oliwy: y tam będą naczyinia poświęcone, y Káptáni, y śpiewacy, y oddźwierni, studzy, á nie opuścimy domu Bogá naszego.*

Z tych słow Ezdraszowych znać iásnie że dáwano, y pilnie tego strzeżono, áby dáwane były dziesięćciny pierworodztwa y dáry, iáko sie pokazało y wywiódło.

Zgadze u nas w Polsce prawa dziesięcinne, y Kompozycye *inter status* za Krola Kázimierza czyniąc, takie sie w statuciech Koronnych nayduia.

Gdziekolwiek plugiem w ogrodzie albo na polu bedzie orano, dziesięcina zupełnie ma byc dawana, wywarwszy rzepę, mak, kápusta, cebule, czosnek, y inne rzeczy tym podobne, na ogrodzie sie rodzace. Iesliby kto orzac szcepit, dzie szicina od tego zadnym obyczajem nie ma byc brana.

Leski 54
H. L. 73.
132. H. P.
141.
Janu. 227.

O dziesięcinie konopna tak ustawiany: Ktorykolwiek kmięc orze calym plugiem, sie bedzie miał wołow albo koni, ma dac cztery kity konopi gotowych wedle Starego zwyczaju ziemie: a ktory polowice plugu, dwie kity dac bedzie powinien: a ktorzy okolo konopi nie robia, od dziesięciny konopney maia byc wolni.

To tez roskazujemy, za przyzwoleniem Pána naszego Krola Iago Mości, iz gdziekolwiek w Biskupstwie naszym, w Miesciech Zamkach, Miasieczkach, wsiach, folwarkach, osiadłosciach dziesięcina snopowa z pola do tych czasow byla brana: tam y teraz tymze sposobem dziesięciny napotym maia byc brane, nic niedbajac na przeciwienie czyje.

Ibidem.

Na nowinach, ktore sie poczety za Wisła y ku granicy Ruskiej, Węgiey, aż do granic ziemie, gdzie do tego czasu nam snopowa dziesięcina nie byla dawana, gdy wolność sie wypelni, z káżdey włoki maley albo wielkiej siadley, albo ktora osadzić maia, wiardunek groszy Práckich na Swieto S. Marcina przerzeczony, na káżdy rok nam maia byc płacone miasto dziesięciny folwarkowey.

Ibidem.

A wszakże gdzie na przerzeczonych nowinach nam dziesięcina snopowa byla płacona, ieszcze na przyszle czasy na wieki płacona byc ma: ani iey dla tego popuszczamy na wiardunki.

O inszych prawiech, kto chce wiecey czytac, naydzie ie sobie w statuciech Koronnych.

Iásnie tedy prawa Boze y prawa ludzkie Koronne okazuią, ze zgoła potrzeba, aby dziesięciny płacone y dáváne byly, z tych rzeczy iako sie opisało y okazało.

Co sie tycze szlubow, ktore P. BOG do dziesięcin przyložyl, iako sie wyzey pokazalo, tedy tym potwierdzil szlub Iakobow, o ktorym tak czytamy: Uczynil tez szlub mowiac: Iesliż bedzie Bog zemna, a bedzie mie strzegł na drodze ktora ia ide, y da mi chleba ku iedzeniu, a odzienie ku obleczeniu: y iesli sie z wroce szczęśliwie do domu Oycá mego, bedzie ml Pan za Bogá, a kámię ten ktorym wystawil na znak, bedzie zwan domem Bozym, &c. Roskazal zátym P. Bog, aby iako dziesięciny tak y szluby P. Bogu oddawane byly:

Gen. 28.
vers. 20.

To jest! Obiecałeś Pánu BOGU służyć, y słubiłeś czystość chować, nie łamą że szluby: obiecałeś Kościoł budować, oddayże obietnicę: Obiecałeś Wied dać, y sprawić co do Kościoła, sprawże, oddayże nie łamże obietnicę. *Od dawajcie szluby Bogu, y cokolwiek przedniego jest w darzech, które słuobicie Pánu.* Także y Dawid S. upomina mówiąc: *Tobie przystoi pieśń Boże w Sjo: nie; y tobie oddadza szlub. Gdzież? w Jeruzalem.* O tymże y nádrugim miejscu mowi: *Coż oddam Pánu zá wszystko, co mi dobrze uczynił? Y kładzie trzy rzeczy: pierwszą, Kielich zbarwienia wezmę, Wtórą: Imienia Páńskiego wzy: wać bede; Trzecią Szluby moje Pánu oddam, &c.* Otoż y szluby. Ktoż te szluby przyjmować ma? Káplán.

Deut: 12.
vers. 20.

Pfal: 64.
vers. 2.

Pfal: 115.
vers. 12

Niechże sie tu każdy przypátrzy temu wszystkiemu, ieśliż sie dzieśię: ciny y rzeczy inne dáwać mają Káplánom czy nie.

ROZDZIAŁ TRZECI.

Pánu BOGU dzieśięcine dáwać, y dla czego dáwać.

TU náprzod wiedzieć trzeba: że żaden áni Cesarz, áni Krol, áni Książę, áni żaden człowiek ná świecie świecki, dzieśięcin nie postánowił. Sam tylko Pan BOG powodem ich był, náprzod náchceniem przyrodzo: nym, co sie w Ablu, w Kainie y w infzych pokazało: pod tym práwem y Kon: sultucją to roskazał, iáko sie wyżej pokazało, y pena ná to wkładź, ktoby nie oddawał, iáko niżej mieć będziemy.

Levit: 17.
vers: 30.

Nie komu inżemu też służyły, áni dotąd służyć mogą, jedno fame: mu Pánu Bogu: Oczym Moyżesz w Lewityku tak mowi: *Wszystkie dzieśię: ciny ziemi, choć y z zboża choć z owocu drzewa, Páńskie sa y semu sie poświę: caia.* Krotko mówiąc: Żadnemu inżemu nieśluzę, jedno Pánu Bogu fame: mu: Świecki tu żaden nic czynić nie ma, y nád tym báwić sie wiele nie trze: bá. Większa to, czemu y dla czego oddawać sie mają? A tu iuż trzeba pil: nego oká, to bowiem grunt wżytkiego, y ná tym wżytke należy.

Wiedzieć tedy, trzeba że jest kilka przyczyn wielkich á znacznych, dla których trzeba dzieśięciny Pánu Bogu płácić.

Deut: 14.

Pierwsza przyczyna jest. *Boiażń* ábyśmy sie Boga bać uczyli. Tak bo: wiem mamy u Moyżesza, gdzie opisuje dzieśięciny, które sie nástrone Bożę odkładać mają, te przyczyny kładźe mówiąc: *Dzieśięcia cześć oátożysz &c.* Czemu? *ábyś sie náuczył bać Pána Boga swego ná wszelki czas.* Ieśliż tedy y
my

my w nowym Zakonie będąc Bogą się bać mamy y boimy, tedyć pewnie dziesięćcinę oddawać mamy.

Druga przyczyna jest: Przyznawanie zwierzchności nad sobą Bożey á to według owego: *Dz. 18 P. Bog twoy przykazał tobie, ábyś czynił te przykazania y sady: y Arzege y pełnił ze wszystkiego serca twego y ze wszystkiey dusze twoiey. Páná dziś obrat ábyć był Bogiem, áżebyś chodził drogami jego, y Arzege Ceremoniey jego, y przykazania y sadow. á był posłuszen rozkazania tego. Y Pan obrat się dziś, ábyś mu był ludem osobliwym, tak iakoć powiedział, á żebyś Arzege wszystkiego przykazania jego. Ieśliżemy tedy Páná Bogá zá Páná sobie obrali, Pan Bog też nas sobie przysposobił zá lud wybrany, tedy służna y przystoyna, ábyśmy jego zwierzchność czym przyznawali. A ieśliż Pánu świeckiemu, Krolowi swemu, względem zwierzchności podatki, pobory y insze dochody dawamy: iakoż niedaleko więcej Pánu Bogu swemu, Stworcy swemu Krolowi nad Krolmi, &c. dać nie mamy?*

Trzecia przyczyna jest: *Błogostáwienstwo. A chcesz ábyć gumná były pełne, pámiatayże ná to co mowi przez Sálomana: Człó Páná z maictności twoiey, á z pierwiastek wszelkiego zboża twego dawaj mu: á nápełnia się gumnna twoie obfitością, y prósy twe winem opitywać beda. Chcesz ábyć się czworako nágradziło, pámiatayże y ná ono co ná drugim mieyscu mowi: Day ná wyższemu według dárku jego, á dobrym okiem czyń nábycie rak twoich. Cze mu? Bo Pan jest nagroda, á tyle siedmioro odda tobie. Chcesz ábyć we wlytkim błogostáwiu, pámiatayże ná ono u Máláchiasza: Wnoście wszystkie dziesięćcinę do gumna mego. á niech będzie żywność w domu moim: á doznaycie mié w tym mowi Pan: Ieśli wam nie otworze upustow niebieskich, á nie wyleje ná was błogostáwienstwa aż do obfitości. Y z łaje dla was pożera: czego, y nie pofnie owocu ziemié waszej, y nie będzie winnica nieplodna ná polu, mowi Pan zástepow. Pánu Bogu tedy właśnie dziesięćcinę służa, y iemu oddawane bydz maiz, dla tych przyczyn, ktore się námieniły. Ale spytasz: Ieśliż Pánu Bogu, czemuż Káplánowi? Słuchaymyż.*

Prouer. 31
vers: 9.Ecd: 36.
vers: 12.Mal: 35.
vers: 10.

ROZDZIAŁ CZWARTY.

Káplánom dziesięćcinę dawać y dla czego.

Wiedzić náprzed trzebá, że duchowienstwa wszystkiego czástka dziedzicáwa jest Pan BOG sam, według owego: *Pan czástka dziedzicáwa mego,*

tyś jest który mi przywrocisz dziedzictwo moje. Z tądże gdy Kleryki święcą, tychże słow nad niemi używają, dając tym znać, że już inszego dziedzictwa upátrować nie mają, tylko właśnie Páná Bogá samego. Już tu wierę świeckie dziedzictwa ustępują, á Boże następują; już ósiadłości y stáránía świeckie precz, według owego: *W ziemi ich nic nie posiadzicie, ani części między niemi mieć będziecie; Jam część y dziedzictwo twoje w poy szoaku synów Izráelowych.* A słuznie: *Zaden bowiem sluząc Bogu, nie wkle sie, mowi Páweł S. sprawami świeckimi. Czemu? áby sie temu podobat, któremu sie oddat: Co pilno bardzo upátrować trzebá: to bowiem grunt drugi y fundament wszytkiego.*

To upátrzywszy: pátrzymyż co to zá ósiadłości y dziedzictwa Boże, które Kápłanom swoim náznaczył: áliści tamże zaraz mowi Pan Bog te słowa: *A synom Lewi datem wszytkie dziesięciny synów Izráelowych w ósiadłość, &c.* Y záś niżej: *Nic inszego dzierzeć nie beda, przestawiając ná ofierze dziesięcin, którem ná używanie ich y ná potrzeby oddzielił, &c.* Otoż mamy dziedzictwo y ósiadłości ich: Otoż dziesięciná: otoż owe *primitia*, owe dáry y upominki, które sie mało co wyżej opifały. Coż tu Kápłan ubogi krzyw, kiedy sie dziesięcin upomina? Coż tu Kościół krzyw, kiedy dziedzictwa Bożego dochodzić każe? Zyczyłbym tu káżdemu Kátolikowi dobremu, bá y wszytkim, áby te słowa Boże y miejsca przywiedzióné pilnie sobie uważyli, y do sercá troche przypuścili, y ná nie pámiétáli: obaczyliby wnetze co to jest Kápłan, y zkąd tá dziesięcina iemu przychodzi. Wyjawszy byś chciał, áby Pan Bog sam miał po nie z Niebá zlápic, y od ciebie iá brać, ábo Anioła swego po nie posłać.

Ale by záś kto nierzekł: Ze dać iáko dać, ále dla czego? Y ná to sam Pan Bog odpowiada tamże mowiac: *A synom Lewi datem wszytkie dziesięciny, &c.* Zá coż? Zá sluzbę, która mi sluzá w przybytku przymierza. Otoż przyczyna jedná, dla czego dáwać dziesięciny.

Ale rzeczeż: Coż? ábo také y świecki sluzyc niemoże? Y bardzo nie moze: bo tamże zaraz świeckich do swey sluzby nie przypuzcza, y ówsiem ie iáko by odrzuca mowiac: *Aby wiecey nieprzyštepowali synowie Izraelowi do przybytku.* Czemuż? áby sie nie dopuścili grzechu śmiertelnego. Proszę káżdego świeckiego, áby te słowa Boże były uważone. Ale podmy daley.

Powiedzieliśmy przyczynę jednę, dla której dziesięcina ma byc Kápłanom dáwana: Sluchaymyż y drugá á také ná która sie podobno wzdragniemy. A tá która: Oto tá która samże Pan Bog tan że przywodzi mowiac: *Gdyż sami synowie Lewi mnie w przybytku sluzá, y grzechy ludu noszá: nie-*
tylko

tylko dla służby mojej, powiada, że mi służyć będą y służyć w Kościele moim, ale y dla tego, że oni grzechy ludzkie na sobie noszą. A to się zciąga do owego co Páwł S. do Żydów mówi: *Każdy najwyższy Káptan z ludáí wzięty, dla ludzi bywa posłanowion w tym co do Boga należy, áby ofiarował dary y ofiary z grzechy. Ktoryby się mógł uzalic tych co nie umieją y bładzą: gdyż y on obłożon jest krewkością: á dla tego powinien jest iako zá lud, także y sam zá się ofiarować zá grzechy, &c.* Ach Boże, iáko to wielka rzecz Káptáńska? iáki to ciężar? Gdyby się w tym poczuwali. Ale nie mniejsza y ná lud świecki, áby ná to pámietáli, y pilnie to u siebie uważali, co Káptáni dla nich podemuiz: y náwet: iáko sroga y ciężka liczba Pánu Bogu zá nie odpowiadać muszą, ieśliž odbierają od świeckich dziesięćiny, á powinności swej dosyć nie czynią. Z drugiej strony zaś, iáko ciężko grzeszą ludzie świeccy, ieśliž nie oddają dziesięćiny Bogu y Káptánom jego powinney, zá tym bowiem owó isć ma. Day ty coś powinien, Káptan też czynić będzie co powiniem: bo to jego żywność, jego majątność tego dziedzictwo. Ieśli nie dasz, on bez grzechu będzie, á ná cie wszystko się zwali. *Ktoż bowiem swym kosztem służy żołnierska?* Wiem pewnie, że ty kiedy ná woynę iedziesz, nie swym żołdem iedziesz, ále kosztem cudzym, á Káptan czemuć służyć ma bez żołdu? Czemu ná sobie grzechy twoje nosić ma: Czemu zá cie modlić się ma, kiedy mu nie oddajesz to coś powinien? Zyczyłbym áby sobie każdy pilnie utważył słowa Páwła S. gdzie o tym mówi: *Kto sadzi winnice, á z owocu tej nie pożywa? Kościołowi służy, á Kościelných pożytków brać nie ma? Kto trzode pasie, á mleka trzody niepożywa? Uczą was Káptáni, służyć wam, Páná Bogá zá was proszą, á wy ich głodem morzyćcie. Iżali według człowieka to mówię? Iżali też Zakon tego nie mówi? Abowiem w Zakonie Moyżeszowym napisano jest: Nie zawiązesz geby wołowi młocacemu. Iżali Bog o wolech pieczę ma? Czyli koniecznie dla nas mówi? Abowiem dla nas jest napisano, iż w nádziej ma orabó co orze: á który młóci, w nádziejie wzięcia pożytku. Ieśli my wam duchowne śmy rzeczy siali, wielka rzecz jest, ieślibysmy wasze cieleśne żeli. Te słowa Páwła S. godne są uważenia wielkiego, byle iedno uważyc chćiano. Zradźcie niedarmo y sam Pan Bog upominał lud Żydowski, áby tego pilnie strzegli, mówiąc: *Strzeż tego, ábyś nie opuszczał Lewity. Czemu? Bo nie ma inšej cześci w majątności twojej.**

Cośmy iuż mieli dwie przyczynie wielkie y ważne, dla których trzeba dáwać dziesięćiny Káptánom. Powiem trzeciá ieszcze, á tá iuż będzie najgłówniejsza, względem ofiary, iákośmy indziej wspomnieli: y która nam była

przyczyna,

Hebr: 3.
vers: 2.

1. Cor: 9.
Per: 7.

przyczyną, żeśmy tu na tym miejscu o tych dzieśięćcinach mówili. Iako bowiem w sbrym Zakonie przydana była dzieśięćcina do ofiary, według owego: *Deut: 12. Ofiarować będziecie na miejscu onym całopalenia y ofiary wasze.* Czym ofiary *vers: 6.* ukázuie: y zaś támże: *Dzieśięćciny y pierwotiny rak waszych, y pierworodne; krow y owiec, &c.* Czym dzieśięćciny y pierwotiny ukázuie. Tak y tu tymże sposobem właśnie, według owego: *Przyś się Bog, y káiąc się nie będzie Tyś jest Káptan* (ná Pána Chrystusa skázuiac) *według porzadku Melchisedechowego.* Ten porzadek zaś iáki? Oto ten: Melchisedech chleb y wino ofiarował Abrámowi: y błogosławił mu Abrám záśie co? dzieśięćciny Melchisedechowi oddał ze wżytkiego: według owego: *Melchisedech Krol Salem, Káptan Bogá naywyższego. wyszedł przeciw Abramowi wracającemu się z porażki Krolow, y błogosławił mu: ktorogo y dzieśięćciny wżytkiego wydzéłit Abrám háma.* Otoż ofiara, á zá ofiarą dzieśięćcina. Tá zaś ofiara Melchisedechowa ponieważ u nas stánała w Chrześciaństwie: tedyć iuż zátym y ten porzadek *isc necessario* ma, że y dzieśięćciny zátym isc swym porzadkiem mają.

Powiem y druga: Ze ponieważ świecki człowiek ofiary własney Pánu Bogu należący zá się y zá wżytek Kościoł czynić nie może: Káptáński to bowiem właśnie jest urząd, iáko się o ofiarach mówiło: Otoż iesliż co tedy dzieśięćcinę właśnie by ofiarę świecką (iesliż się tak rzecz godzi) oddawać ma, iáko Abram będąc świeckim oddał Melchisedechowi, który był Káptánem Bogá naywyższego. Dzieśięćcinę bowiem w też tropy zaraz zá ofiarą mu oddał. A iżeby to prawda była, że tak ma bydz, dowodzę Páwłem S. *1. Cor. 9. gdzie mowi: Nicwierście, iż ktorzy w świątnicy robia co jest z świątnice idzą: á ktorzy Oltarzowi usługua, uczestnikami sa Oltarza.* Ofiara ná oltarzu się dzieie, á ofiara bywa od Káptána zá grzechy wżytkiego ludu. Przez te ofiare bowiem káždy Káptan nosi grzechy náśe ná sobie. Dzieśięćciny záśie gwoli temu dać roskazano, iáko się powiedziało. Toć iuż zátym słuszną y przystoyną, áby także temuż Káptánowi, który oltarzowi służy, dzieśięćciny oddawane były.

Z tych tedy trzech przyczyn y z tych dowodow, niech się káždy ofiá dzi, iesliż słusznie dać ma dzieśięćcinę Pánu Bogu y Káptanom iego.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

Zá nie dawaniem dzieśięćciny wżytko ginie.

A Le tu rzeczé kto: Ze to Abram uczynił zá błogosławieństwem Melchisedechowym, z chęci swej *gratitudinis ergo* ku niemu: Otoż y nam wol:

no to przykładem jego uczynić albo nie uczynić. *Verte folium & invenies op-
positum.* Aza nie wieszisz, że Pan Bog przysiągł na porządek Melchisedechow:
y u nas w Chrześcijaństwie jest ten porządek Melchisedechow: y u nas w Chrze-
ścijaństwie jest ten porządek ktorego uchoway Boże przestąpić. Tą dziesięćci-
na zaśie jest przytymże porządku. Toć inż, jeśliżeśmy iedno przyiali, y dru-
gie przyiać mamy: bo porządek to z sobą przynioffi: Ow śiarował, ten też
zaraz dziesięćcinę dał. A przylož y to: stary Zakon według porządku Aáo-
nowego dziesięćciny miał swoje: Zakon zaśie nowy, według porządku Mel-
chisedechowego, który pierwey był niz Aáronow, iáko się w stolicy Dawi-
dowey księgach trzecich pokazało, mieć niema dziesięćciny swoje?

Ale zaś rzeczeńsz: że wy Duchowni macie swe opátrzenia, Zamki,
Miásta, wsi, &c. á Lewitowie w starym Zakonie ná dziesięćcinach tylko prze-
stávali. Tak jest, że gdy pierwszy dział Pan Bog odpráwował, miedzy one
braćią syny Jákurowe ziemię rozdzielił, á pokoleniu Lewi dał dziesięćcinę.
Ale pierwszy dział odpráwiwszy: że było Lewitow trzebá wszedzie dla służby
Bożey y náuczania ludu: kazał im Pan Bog dać w działach oney bráciey dwu-
nastu, czterdzieści y ósm miast dla mieszkania: y ná milę przy káżdym mie-
ście gruntu, dla bytá. A jeśliż to tam było, u nas czemuż bydź niema? Bá
trzebá wiedzieć, że jeśliż takimi wolnościami były miásta ich opátrzone, że
gdzieby się był winowayca iáki uciekł do miásta ich, ktore były ná to názna-
czone, wolny bywał. A teraz co? Zaż się y Kościeły wybiegają? zaż z nich
gwałtem nie biorą? W Kościele samym zaż gwałtow nie czynią? rzekę wie-
kszą; zaż nie zabiáją? Och Boże, wstydaćbyśmy się tego mieli y lakać, by
nas kiedy samych pioruny nie roztrzaskály. O tych miastach kto chce niech
sobie czyta *Num. 35. y Iof. 21.* tam znajdzie.

Ale jeśliż rzeczeńsz: Ze tych dziesięćcin nie dawano zaraz ondzie kie-
dy wiara nástawała. Pytać by y czytaćby Doktory Kościelne y ludzie święte
co o tym pisali, tam każdy znajdzie, jeśliż dawano álbo nie dawano. Ale zda-
mi się, że to dosyć wielki dowód dziesięćcin; że drudzy też zá czasow Apo-
stolskich, poki jeśliż Kościół Sálomonow stał, wszystkie majątności swoje
do ich nog porzucali: gdzie już większe były rzeczy niż gołe dziesięćciny: y
by inżego nie nad to nie było, dosyćby Kátolikowi dobremu. Ale ztemu co
pomozé?

Ale rzeczeńsz jeśliż: jeśliż dawano, tedy z tey miary dawano, że Ká-
płani y Duchowni nie byli tácy iáko teraz. Coż? ábo y Káptan nie jest obło-
żony tą ułomnością: co y ty iáko Paweł S. mowi? Ale day to: *przećie Pan*

C

BOG

BIBLIOTEKA
Katedra Duchownego Księży Kat.
w SANDOMIERZU.

BOG był tenże który dzieśięćiny postanowił: Pan Chrystus też tenże, za kogo ofiara dzieśięćiny dawano: Nie względem bowiem Kápłaná złego dzieśięćiny dawane bydź maia, ale względem Pána Bogá dobrego y ofiary jego, a względem powinnosci twey. Wszak y studze twey, choć bądźcie piianicą, cudzołożnikiem, mężoboyca, kostera, nie względem tego płaciłz myto jego że taki jest, ale względem tego że sflaga twoim test. Coż w tey mierze o sflagach Bożych rozumieć będziełz?

Ale ieszcze rzeczełz: Ze to test rzecz dobrowolna, dać mogą jeśli chce, y iako wiele chce. Zda mi się ná tym myliłz. Czyliś podobno nie powinien Pána Bogá swego za Bogá, za Stworcz, y za dobrodzieia swego przyznawać? Czyś Pána Chrystusa Krolem swoim, Pánem, y Sędzią wyznawać niepowinien? Czy to wszystko co masz, od niego nie masz? Czyś mu za to żeś człowiek, że żyjesz, żeś zdrow, żeś Pánem, że wiele dobrego masz, nic nie powinien? Czy tego niewiesz, że kto się w czym komu zadźży, nie tylko śmiertelnie grzeszy, ale też dług wracać powinien? a pewnie że mu go nie odpuszczą, aż wszystko y odłoży y nagrodzi. Ty, żeś to wszystko coś się wyżej wspomniało Panu Bogu winien został, y nie oddałeś mu tego, iako on rozkazał, zażes iuż nie dłużnikiem jego? zażes iuż wracać nie winien? a jeśli nie wrociłz, zaż to nie będzie kradzież? zaż nie świętokradztwo? a zátym jakimże sposobem ten grzech odpuszczony bydź ma, jedno aż wszystko wrociłz, y nagrodziłz? Bá powiemci zgotá, że jeśli nie oddasz tego coś Bogu y Kościołowi powinien, tedy grzełzysz śmiertelnie. Prawo to bowiem Boże jest, a kto prawu Bożemu nie czyni dosyć, śmiertelnie grzeszy. Słuchay co S. Iakub mowi: *Ktobykolwiek zachował wszystkie zakon, a w jednymby upadł, stał się winien wszystkiego.* Słyszysz co to mowi Iakub S. Czyś się te żarty zdają? Czyż się chcełzli: a nie myl się, bo się oszukasz bardzo. A co mowiłz, że dać możelz wiele chcełz: y to zle mowiłz. Bo kiedyby to ná twey woli zostać miało, nigdyby Pan Bog dzieśięćiny części nie naznaczał, ale puściłby to był ná wola twoje. Czego iż nie uczynił, aleć naznaczył, toć iuż wola twoje zágradził.

Ale ieszcze rzeczełz: Ze niechc mieć sąsiada w moicy wsi: Toć tedy ani Pána Bogá, ani Pána Chrystusa, któryby y ciebie y potomstwo twoje błogostawił y bronił, mieć niechcełz. Bo jeśliż Pan Bog jest dziedzictwem y częścią Kápłanską w pośrodku ludzi świeckich: dziedzictwo zaś to y część nie infa jest, jedno dzieśięćiny od ludzi świeckich, iako się wyżej pokazało. A ludzie świętocy y dzieśięćiny dawać niechcą, y Kápłany we wsiach swych

zá sášiady mieć niechcá: *Toć iuż to zátym idźie, żeć nie Káplána, ále Pána Boga od siebie odrzucaá, y iuż nie Káplánowi ále Pánu Bogu tym nie oddaniem dziesięćiny krzywde czyniá. Ale pytam y ja, co też y ty do tego rzeczeź, kiedy cie Pan Chryštus z Krolestwa swego wydziedźiezy, y rzecze: Ze też tu tákiego mieć niechcē, który slug moich nie znał, áni znać, áni mieć u siebie chciał: *Kto was bawiem przyjmie, mowi samże Pan: ten mie przyjmie: á kto mie przyjmie, przyjmie tego który mie postá. Ty żeś slug y Káplánow iego nie przyjmował, czemuż też Pan Bog ciebie do siebie przyiáć y znać má? Ty niechcēz Pánu Bogu dać dziesięćiny, á Pan Bog czemu też má dać dziesięć czáści, ktore od niego má? Bá powiemci, že nie tylko áby cie tam przyiáć miał, ále y tu ná tym świećie to przek'ęstwo náprzod ná cie ábo ná twoie potomki kładzie, mowiac przez Proroká swego: *Mieszkanie iego niech sie stanie puste. Synowie iego niech beda sierotami, á zóna iego wdowa. Niech sie tułtacy przynoszá synowie iego, á niech żebrzá: y niech beda wyrzuceni z mieszkania swego. Niech sępernie lichwiarz wszystkie majetnośc iego: á niech rozchwyta oby prace iego. Niechay nie ma pomocnika: á niech nie bedzie kioby się zliowal nad sierotami iego, &c. A powiem y druga: Owe nie przyiáciel Turczyn y Tátáryzn, żołnierz y zły sášiad, zkad y dla czego? Owe nie uodzaie, owe powodzi, owe rdze ktore ná zboża pádáá, owo robaćstwo co wszystkie pogrodach plúia y pożyraá: náwet owe lichwy nieszczelne y niedostatki, zaczym po wie kiey czáści przychodzá, ieśliż nie z tad? Zás sobie Pan Bog dziesięć czéści nie wytyka, á tobie ledwie dziesięć nie zóstawia? Zás sobie tym nie płáci? Amy co do tego mowiemy, záż wszystko z pokorą odnośic nie m'šiemy? A tak bywa, ále boday nie bywało. Y zyczyłbym káždemu, áby ná owo pámietał, co Pan Bog u Aggeulza mowi: *Pátrzyliście ná wietey, á oto státo sie mnem, y wnieśliście do domu, y rozdmuchnátem ie. Dla ktoreyże przyczyzny? mowi Pan zalepow. Iż dom moy jest pusty, á wy sie spieszycie káždy do domu swego. Dla tego nad wami zázakazano niebiosom, áby nie dáwały rosy, y zázakazano ziemi, áby nie dáwala wrodzám swego, y przyzwátem suchoścí ná ziemi y ná gory y ná pszenice, y ná wino, y ná ludze, y ná bydlo, y ná oliwe, y kókolwiek rodzi ziemia, y ná wszystkie prace rózna, &c. Zyczyłbym áby sie y owe slowa drugiego Proroká Maláchijáza pámietały, gdzie mowi: *Wróćcie sie domnie, á wroće sie do was, mowi Pan zalepow. Y rzekliście: W czymże sie wroćiemy? ieśli może urazić człowiek Boga, že wy mnie uraziacie. Y rzekliście: W czym cie urazamy? W dziesięćinach y w pierwoćinach. A w niedostatku wy przeklećci iesteście, á wy mnie uraziacie narodzie*****

Psal: 68.
vers: 26.
Et 108i
vers: 9.

Agg: 1.
vers: 9.

Mal: 3.
vers: 7.

wszystek. Wnoście wszystkie dziesięciny do granic moiego, a niech będzie żywność w domu moim, a doznajcie mi w tym, mowi Pan: Jeśli wam nie otworze niepewności niebieskich, a nie wyleje na was błogosławieństwa aż do obfitości. Tęż jest dla was pożyrającego, y niepopsuje owoców ziemi waszej, y nie będzie winnica niepłodna na polu, mowi Pan z Aszepow, &c. Niechże sobie każdy obiera co chce z tych, a niech się przypatrzy każdy wszystkiemu, co to P. Bog mowi.

ROZDZIAŁ SZOSTY.

Dziesięcina okupić się nie może.

WYwiadszy wszystko, że dziesięciny słusznie y konieczne płacone y oddawane być mają: przyjdzie mi jeszcze jedna rzecz ostatnią przydać, nie mniej jako y drugie potrzebna, a jest ta: Jeśli się dziesięcina okupić może, czy nie. Widząc bowiem czasów naszych wiele takich, którzy acz dawają dziesięciny, ale nie tak własnie jako być ma: bo albo się zgodzą z Kąpłanem o nie, y dadzą ładaco, a Kąpłan też wziąć musi, aby wždy miał mieć cokolwiek: albo ją okupują, y co stoi za sto złotych, da kilką grzywien, albo też czasem y nic nie da, ale ją zatrzyma, y pozywać się o nią każe. A potym dopiero miało kilku lat albo kilkunastu, ba y za kilkadziesiąt coby miał dać do kilkunastu set złotych zatrzymanych, to także za kompozycyą, aliści ledwie kilką da grzywien.

Aby się tedy y w tym pokazało prawo Boże, że y tego Pan Bog nie przepominał, bo dobrze o tym wiedział, że tacy nastać mieli: otoż o tym okupie tych dziesięcin tak w Lewityku czytamy: *Wszelkie co poświęcone będzie Panu, bądź człowiek, bądź bydło, albo rola, nie będzie sprzedano, ani będzie mogło być odkupione. Cokolwiek raz będzie poświęcono, święte świętych będzie Panu. Y wszelkie poświęcenie które ofiaruje człowiek, nie będzie odkupione, ale śmiercią umrze. Wszystkie dziesięciny ziemi choć ze zboża choć z owocu drzewa Pańskie y iemu się poświęcają, &c.* Słyszysz co tu P. Bog mowi, że to co Panu Bogu należy, y co już iemu oddano, to się okupić żadnym sposobem nie może. A jeśli to być nie może, coż ty do tego rzeczysz? Czym się u Pana Boga wymowisz?

Wszakże jednak, abyś nie rzekł, żeć się w tej mierze gwałt dzieje, więc do okupu podźmy. A chcesz dziesięcinę okupić, słuchajże co P. Bog mowi także na tymże miejscu: *Jeśli kto chce odkupić dziesięcinę swoją, nadda*

piata część iob. Słyszysz co tu mówi? widzisz że to Pan Bog mówi, nie ja. A ty co do tego? Gdzież tu owa kompozycya twoja? gdzież tu owe twoje dzi ście grzywien za sto, albo za kilkanaście set? Za nie widzisz y nie słyszysz, że jeśli chcesz okupić dzieśięćina swoje, tedy nie tylko zupełna wszystkie dać masz, ale y nadto piata część ieszcze do niey przydać masz. Ale rzecz: że to *sermo durus*. Takci jest: ale to Pan Bog tak każe. A ty jeśli temu dosyć nie czynisz, to już widzisz że Bogu bardzo winien zostaniesz. Kompozycya twoja goła nic nie pomoże. Bo czemużby Pan Bog miał bydź gorszym nad cie, albo ty lepszy nad Páná Bogá? Ty od poddanego nie przyjmiesz snopu lednego za całą kopę, ani kopy ledney za kop dzieśięć, a Pan Bog od ciebie ma przyjąć? Kroź komu powiniecszy? poddany tobie, czy ty Pánu Bogu? Wiac chcesz aby Káptan za cie Bogu ofiarę oddawał, a Káptan nie ma z czego? Ty chcesz aby Pan Bog przysporzył tyle dzieśięćioro, a ty choć weźmiesz dziewicę części, dzieśiętey przeciw dać Bogu niechcesz? Czy to Pan Bog nie widzi co czynisz? Czy o tym niewie, żeś ná liczbie został? Czy miniemasz że się z tobą ugadzać y do kompozycyi przytąpić będzie chciał? Dáy Boże ale iá nie bacza, aby zgoda bydź mogła z Pánem Bogiem w tych rzeczach. Káždy bowiem swego potrzebuie: ty swoje wcale mieć chcesz, Pan Bog też pewnie swego domagać się będzie. A jeśli ty Pánu Bogu nie ustąpisz, nie oddasz; to wóyna z Pánem Bogiem: A zátym kto wygra? Zyczyłbym tu káždemu wíernemu Kátolikowi, aby się trochę y w tym zwierciedle przeyrzał. Nie ták dálece względem nas Duchownych, z ktorymi przeciwie łacniecsza zgodá, iáko z tymi, ktorzyśmy ciáto z ciáta waszego, kość z kości waszych: ale idźcie o samego Páná Boga, o ktorego krzywda y prawa zástawiać się y to mówić musíme, co powinność naszą y urząd Káptáński z sobą nieśie. Ostatek Pánu Bogu zlecamy.

Niechże tu sobie káždy ráchnie, y niech sobie obiera co chce: oto przed sobą ma dzieśięćiny, ma y okup ich: chcieli dać dzieśięćina, y dali jako powinien, ma błogosławieństwo Boże: Chcieli iá też okupić, ma sposob do okupienia. Niechceli iá też dać ani okupić, ma záplata á záplata taka, ktorey żadnym sposobem ani on sam, ani potomek jego, usćnie może, áz się nagroda słuszna y Bogu y Káptánowi, albo raczej Kościołowi, dosyć stánie. Y niech pewnie wie, że śmiercią umrze, y ná duszy y ná ciele, czego uchoway Boże.

Nie iá to mówię, ale Pan BOG mówi.

Oddajcież tedy co jest Cesarzkiego Cesarzowi, á co jest Bożego Bogu.

Cum gratia & Privilegio S. R. M. Et licentia superiorum.

Troisty promień od prawdy Słońca, na oświecenie interessem ząćmionego rozumu.

Abo

Dowod troisty, że z Dzieśięcin przykládać się do
Poborow nie należy Duchowienstwu.

Tak iáwna rzecz przez się sama, nie potrzebowałaby żadnego dowodu; ále że złość y ząwżetosc przeciwnych Religij Kátolickiej, sposób skryty y chytry w Interesie niby dobra pospolitego utáiony, podpre-
xtem folgi podatkow, przed się wzięta, áby nim Duchownych, Kościoły, á zątym y Religiją wyniszczylá: bo Kościół *ex obsequio* ogołocony dla niepo-
dobney subsystencyi Kápłanow, sam, y rowno z Religiją upásć musi; kiedy z dzieśięcin żyjący, y powinności ná fundacyach odprawuiący, przykládkami z Dzieśięcin do poborow ućśnieni, onych zażywać nie mogą. Dla tego áby káždy wiedział, co są Dzieśięciny, y iáko ich nikt *attrectare* nie może y niepowinien, *Iure Divino, Iure positivo, & consuetudine tot saeculis approbata,* dowodzę.

Co do pierwszego, iáko prawem Boskim są postanowione dzieśięci-
ny, náczytać się każdy może, w Piśmie S. *Exodi Cap: 17. Decimas & primi-
nas tuas non tardabis offerre. Leu: Cap: ult. Omne, Decima Terra, sive de po-
mis Arborum, sive de fructibus, Domini sunt, & illi sanctificantur. Num, Cap:
18 Filijs autem Levi dedi omnes Decimas Israelis in possessionem pro ministeria,
quo servium mihi in Tabernaculo Faderis, Deuthorono: Cap: 14. Decimam par-
tem separabis de cunctis fructibus tuis, qui nascuntur in terra. Zostawiam cam-
Pam curioso, áby innych podobnych miejsc szukając w Piśmie świętym, zrad
mogt*

mogł wzięć doskonalszą jego wiadomość Doktora wielkiego w Kość ele Bożym Augustyna S. zdania opuścić nie mogą, Ser: 219 de temp: Quod de Decimis Primitijsq; dicimus, qua olim dabantur, à populo Sacerdotibus atq; Levitis; in Ecclesia quoque, de populis intelligitur, quibus præceptio est non solum Decimas & primitias dare &c. Id qui non fecerit, DEUM defraudare convincitur. Dla tego Concilium Moguntinense za czasow ieszcze Karola wielkiego ta prawdę ná cały świat ogłosiło. Admonemus atq; præcipimus, ut Decimas de omnibus dari non negligatur, quia DEUS ipse sibi dari illas constituit.

A ztąd, któż rozumny pretendow.ć może? aby co z przykazania Bożkiego daie Bogu, miał wyć zgać, aby iemu znowu z tego, Bog opłacał się? kiedy z Dzieńścin Bogu danych opłacać się y przykładać do poborow, Duchownych niewoli.

Co do drugiego punktu propozycyi, odsyłam oczekiwaiącego probáeyi, do Kromera y Długosza Historykow Polskich, u tych w opisanu żywota Mięcysława, który światłem wiary Kátolickiey oświecony, y wodą zbawienną Chrztu światego obmyty, roku 965. został; doczyta się, iáko ten Xiążę po wszystkich włościach, Dobrach, dziedzicznych, Dzierżawach Szlacheckich cały Polski, dziesięćiny Inne Hereditario odbierał, y one ad mensam Principis importare powinność była Szlachty. Ten tedy Pan nigdy godnie w pobożności nie wysławiony, nie tylko chcąc rozsiać ziarno Ewangeliey po swoim Páństwie, ále aby za czasem w doskonałości doszło y doyrzało, Swiátnice Páńskie wystawiał, Biskupstwa fundował, operarios ad Vineam Christi zaciągał. Ażeby ci wszyscy subsystencya przy Kościołach mieć mogli dostáteczną w Ewangelii námianioną sprawiedliwość, Dignus est operarius mercede sua, ściśle záchował, y wszystkie dziesięćiny sobie należące, Biskupom oddał darował, aby oni pro necessitate Kościołow dzielili, rozdawali, y niemi wieczne Fundacye utwierdzili. A gdy potym ná Krolestwo nástąpił, roku 997. szczęśliwym y pełnym sławy Bolesław Chrabry, nie tylko umocnił to práwo Kościołom dane, ále sprzeciwiwaiących się temu, karał, słowa Kromera. Nulla autem in re Boleslaus erat severior, quam in contemptu Religionis, templorum profanatione, & Sacerdotum injurijs vindicandis: ad qua facinora, cum pleriq; Equestris Ordinis homines, partim pristina impietatis consuetudine, partim licentia Militari incitati ferrentur, & Decimarum quoq; onus detrectarent, Sacerdotesq; pulsarent, in Authores quidem pana capitis animadvertit, ceteros partim verberibus atq; mini castigavit. Y Długosz o tymże wielkim Monarze przydaie: Nullatenus passus est Decimarum Manipularium pro Ecclesijs & Ministris Dei,

in uniuersis Principatibus suo Imperio subiectis, solutione, aut uarietate aliqua diminui, aut in dubium aliquatenus reuocari, sed decreuit & mandauit illam esse perpetuam & perennem. *Varia Divina ultionis flagella Filij, Nepotibus, successoribusq; suis interminans, si per quempiam illorum presatarum Decimarum contigerit, solutionem intercipi, transmutari, uel rescindi.* Szedł tym świętym torem, Kázimierz Wielki, gdy między Biskupem Krákowskim Bodzetą, & samym Krolem zázła trudność, iuż nie względem samych dzieścicín, ale względem odwozu onych, zdał sprawę pobożny Krol ná Jarostawa Arcybiskupá Gnieźnińskiego decyzyą, onę nie tylko przyjął, ale nowym postanowieniem równo z stanami Rzeczypospolitey stwierdził. Dla obszerności, trudno kłaść tu *Privilegium* kto chce zuaydzie go y przeczyta *inter alia Privilegia Casimiri Magni.* Też *privilegia* o dzieścicínach y innych wiele, służących Duchowieństwu ápprobował z stanami Rzeczypospolitey, lągięło w Obozie pod Czerwińskiem roku 1412. *in Crastino S. Maria Magdalena: Ut subditi & Indigena Regni Nostri tam spirituales, quam seculares, absq; ulla ambiguitate Iuribus & Privilegijs, qua ijs dudum à Prædecessoribus diuina memoria Regibus Polonia, & à Nobis sunt concessa, secure uti possent & potiri, nec aliqua circa eorum continentiam hesitatione suspendi, omnia & singula Privilegia Iura, (toć tu subintelligitur o dzieścicínach, bo ná nie præcesserant teź Privilegia) Libertates & concessiones nostras, quas obtinent, sub quacunq; forma Verborum, in omnibus punctis, & c. approbamus, innovamus.* Toż samo stwierdził y w Krákowie R. 1433. *Feria 6. infra Octauas Epiphaniae* promulgowanym Przywileiem. A ietzcze do kładnięć ná zieżdzie Generalnym Piotrkowskim, ná dzień S. Woyciecha Roku 1458. Toż práwo o dzieścicínach stwierdzone, & potym przez Syná Kázimierza, Władysława ponowione y ápprobowane, tymi słowy: *Noscat igitur tam præsens atas, quam posteritas futura, quod quanquam sacris Canonibus salubriter sancitum, & lege humaná utiliter sit provisum, quod quicunq; Princeps aut Capitaneus, Baro aut Nobilis, Miles aut Vasallus Decimas (quas sibi DEUS in signum uniuersalis Dominijs pro alimento seruientium reddi censuit) rapuerit, inuaserit. & c. ná takich y ná pozwalających tego, surowe karanie postanowił. Iest Dęploma osobliwe Kościołowi Gnieźnińskiemu dáne od wspomnionego Kázimierza Wielkiego, Roku 1352. *Adijcimus decernentes, quod Milites non impediunt, nec prohibeant, in granarijs Villanorum suorum, venditionem liberam Decimarum, ne propter hoc Deus provocetur, cum juxta Jus naturale, liberum esse debeat, de re propria disponere prout placet.* Przyznał nie tylko prawo do Dzieścicín Duchownych, ale o nie wydanie ich *Forum, władzę y wolną windykacyę**

Władysław Jagieło, przez osobliwe Diploma dane Kościołowi Krakowskiemu w Roku 1433. słowá iego własne są: *Ut dum aliquis indigena Regni, ea-
juscunque status & conditionis existat propter raptum Decimarum, & aliarum
rerum Ecclesiasticarum occupationem, sententia excommunicationis justé fuerit in-
nodatus, ipsamq; ultra annum legalem pertinaciter sustinuerit, nec curaverit ad
gremium S. Matris Ecclesia redire, extunc Anno hujusmodi elapso, omnia eju-
sdem excommunicati bona mobilia & immobilia, qua tunc possederit, debent re-
cipi per locorum Capitaneos, quibus subiacent, & possidenda, tam diu per Capi-
taneos, quousq; per eosdem Excommunicatos vel per Capitaneos memoratos, de hu-
jusmodi bonis valor rei, & interesse lasis vel injuriam passis, plenarie exolvantur.
Quibus solutis bona pralibata predictis Excommunicatis non nisi absolutis erunt resti-
tuenda.* Toż Diploma approbowane ná Zieździe Piotrkowskim od Syná ie-
go FERIA 5ta post Festum S. Gregoris, Roku 1438. O dałby BOG, żeby d-
manibus sacris Krolow y przodkow naszych, był wszkrzeszony ten zelus; kro-
ty nie tylko ustał, ale y cále wygast w sercach, zostáwiwszy naganná ehciwość
zá ktorá wymyślnemi ciężkościami, Dzieśięćiny niszcza y odbierałá.

Gdy tedy jawnie pokazuje się, że prawem Monarchow, oprócz Bo-
skiego, zażywa Kościół y Duchowni Dzieśięćin, sobie ustąpionych y danych,
Toć nie może żaden ciężar przykładki do Poborow, áni inny wkładány być
ná Dzieśięćiny. Bo iáko Ewangelia uczy, *non est major servus Domino suo,*
ták żaden *Vasallus Baro, & quisquis ille fuerit subditus,* nigdy nie może *Prin-
cipi suo* ná Daninach od niego należących, *imponere tributa.* Toć zaym idzie,
ieżeli *Principes* práwo swoje dziedziczne, do Dzieśięćin im należących wolac
y swobodne, żadnym nie podległe ciężárom, oddali Kościołowi, według te-
goż práwá, onych bez żadney impozycyi nowych ciężarow przez kogokol-
wiek, zażywać powinien Kościół y Duchowni.

Trzeci dowód jest *possessio immemorabilis*, bo iákośmy z początku ná-
mienili, ab Anno 965. Rowno z wiarz od Micysława poczała się, o czym
Kromer pisze y o Micysławie mowi. *Decimas omnis generis Frugum, de
suis juxta ac Nobilitatis, plebúsq; agris, edicto perpetuo, Episcopis adscribit. Inde
autem inferioris ordinis sacerdotibus & Ministris Ecclesiasticis, Prelatis videlicet
[ut vocantur] Canonicis & Parochis, in sua cujusque Diocesi, certa portiones E-
piscoporum arbitrio jure sempiterno divise & attributa sunt; ut essent ij Socij,
Consiliarj & administri ipsorum in propaganda ac tuenda Religione antiquae
Christiano.* Jest świadkiem tey nieustánney Polselsyi INNOCENTIUS II. rego
Imienia Papież, który po Wierze przyiętey w Polsce, rządził Kościół, cir-

citer w sto trzydzieści lat. Bulla jego wydana jest Roku 1136. w ktorey specyfikuje, rozporządzone iuż w Polżycze Dyecezye, miánowicie o Gnieźnińskiey mowi, y Dobrá do Kościoła iey należące wspomina, wyliczając Dzieśięciny wytyczne, náwet od żelazá, ołowiw, miódow (ták się dzielili przy pierwiáskách Wiary S. dobrzy Kátelicy z Panem BOGIEM, a Bóg im wiele dawał) ktore ná on czas Gnieźnińskiemu Kościołowi pfacono. Te Bullam Pontificiam akceptował, ápprobował Kázimierz Wielki w przywileiu swoim Roku 1357 Eugenius III. tegoż Imienia Pápież, in Bulla Pontificia Roku 1148. w księgach przywileiow Kościoła Kniáwskiego konnotowaney, ktora, ápprobuie Wernerowi Kulawskiemu Biskupowi około Gdańská dáne Dzieśięciny od Szkut y státkow wodnych cía pfacenie. Sa świadkami niezliczone Przywileie, Diplomata, Rescripta, Xiazat, Krolow, ktorych trudno tu wypisywać, boby volumen wielkie uczyniły: przypominam tylko Przemysława Xiazęcia Polskiego Roku 1252. Bolesława 1292. Ziemowita Bolesława II. Kázimierzá Xiazat Mazowieckich Roku 1300. Ludowiká Węgierskiego y Polskiego Krola pod Budą 1355. dnia 24. Ianuar: A świeższych iuż czasow, godny wleczney pámięci, ob Religionis & zeli expressionem, námieniam Dekret S. pámięci Zygmunta III. między I. M. X. Andrzejem Lipskim Kuzstozem Gnieźnińskim, Scholástykiem Krakowskim, Aktorem o Dzieśięciny wytyczne Scholasteryi, á pozwanemi Mieszczánami Zatorskimi. Te wżyskie dokumentá utwierdzáá possessyá Dzieśięcin, ktorych, bez włożenia zádných cieżarów, ab immemorabili tempore, zażywał, y zażywać powinien Kościół.

A poniewaz funiculus triplex difficilē rumpitur, tym troistym wywiedzióney prawdy, wiąże sercá y sumnienia prawdziwych Kátolikow, áby qua sunt Dei Deo, á kto nie słucha Pisma y prawa Boskiego, qua sunt Caesaris Caesaris, á w prawie jego teraz zupełnie zostájącym Duchownym oddawali.

Ale choćby tych dokumentow iawnych nie było, ná utwierdzenie Prawá y Dzieśięcin, Kościołowi y Duchowienstwu, bez żadney impozycyi cieżarów ná nie, należących, toby dobry Kátolik, przykázanie Boskie przed oczyma mający, mógł łobie przypominać, co mowi Pismo Machab: Cap: 3. Inferte omnem Decimam in horreum meum, ut sit cibus in Domo mea, & probate me super hoc, dicit Dominus, si non aperuero vobis Catarractas Cali, & effudero vobis benedictionem usq; ad abundantiam. Et increpabo pro vobis devorantem, & non corrumpet fructum terra vestra, nec eris sterilis vinea in agro dicit Dominus Exercituum. Czemuż tedy, jeżeli wierzymy obligacyom, kontraktom

ludzkim

ludzkiem, Bog, który *nec falli nec fallere potest*, tylko ufności, y wiary w nas nie znayduie, zeby cząstki sobie przez danie wiernie Dzieśięćcin udzieleney, nie miał stokrotnie nądrodzić, y rekompensować.

Konkluduje wielkiego *Augustyná* tensem; *Decimas dabant Scribae & Pharisei: erubescamus fratres, dabant pro quibus Christus nondum sanguinem fuderat. Dabant Decimas Scribae & Pharisei, ne forte aliquid magnum facerete putes, & tamen vivus dixit qui pro nobis mortuus est; nisi abundaverit iustitia vestra, plusquam Scribarum & Pharisaeorum, non intrabitis in Regnum Calorum* Kto te złote słowa, dobrze uważy, gdzie idzie o wieczność, rozumiem, że nie tylko odda BOGU, iák powinien dzieśięćcinę, ale y nie pomyśli oney wyćięńcząc, wyniszcząc, sposobami wymyślnemi y nie należytymi, chroniąc się strážnych Sądow Boskich.

In Parocho non datur mala fides quo ad Decimas.

Parochus de iure divino, habet fundatam intentionem quo ad Decimas, ex quo, solutio illarum debita est Deo *Exod. 22. & 13. Levit. 27. Numer. 19.* Bovi trituranti os non alligabis. *Deuter. 25.* Et ex hoc iure Parochus habet titululum & bonam fidem.

Parochus est operarius in vinea Christi, & illi est dictum, *Pasce oves meas* obedit Christo, pascit pabulo verbi Dei, oves lavat lavacro fontis, & penitentia, purgat ovile, claudit, aperit, custodit, die noctuque invigilat, lupos arceat, & pro opere suo recipit malam fidem; unique bene operatur, & unde mala fides?

Parochus cum habeat titululum & bonam fidem, ex iure Divino; nulla ratione illi potest opponi mala fides, ex iure positivo: siquidem est posterius, & subalternatum iuri Divino.

Et hoc ius dicitur Commune, quasi universale quo ad universum Ovile, & stat pro speciali, cum omnis Operarius, dignus sit sua mercede.

Libri Beneficiorum, est conscriptus anno 1473 & ius commune praecessit multis saeculis librum Beneficiorum; eum ergo Parochus habeat ius quaesitum, ante Librum Beneficiorum, nulliter & injuste ex hoc libro impunitus Parocho mala fides & contra iustitiam abjudicatur decimis

Sed neque etiam ex Libro Beneficiorum potest opponi Parocho mala fides.

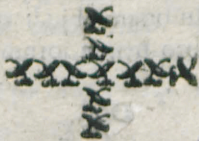
Mala fides est, conscientia rei alienæ c. Quoniam extr. de præscript: & hoc c. non dicit, quod mala fides est scientia, sed conscientia, quia conscientia est idem quod fides gl: in c. Quoniam, in verbo ex fide. Scientia verò non est idem quod fides, & hæc non facit malam fidem; sed conscientia conscientia rei alienæ, quam quis nullo titulo possidet sed per violentiam, gl. in c. Quoniam in verb: bona fide & talis Possessor cum habeat conscientiam rei alienæ, dicitur mala fidei Possessor gl. præallegata nec ullo tempore præscribit, quia possidet alienum; sed Parochus habet conscientiam rei suæ, & non alienæ, possidet illam iure suo, & non per violentiam, titulum habet, ex jure Communi, à quo ducit originem possessionis suæ; unde in Parocho non datur mala fides; nec potest dici Possessor mala fidei, quia non possidet alienum.

Non obstat quod ius Parochi, videlicet Liber Beneficiorum, enuntiet, Decimas controversas, pertinere ad aliam Ecclesiam; quia non ex libro beneficiorum, sed ex jure communi, longè priori & potiori titulo, ipso libro beneficiorum, trahit & continuat possessionem suam, à tanto tempore, cujus initij memoria non extat, & talis possessio cum habeat vim privilegij, non datur illa, melior titulus de mundo, & tollit malam fidem, nec est allegabilis in possessione immemorabili. c. Episcopum de præscript: in sexto gl. in c. super quibusdam in in v. non extat memoria, ex: de verb. signif: gl. in c. vigilanti ex: de præscript: in v. noxerit.

Mala fides malè sonat in jure, datur in Raptoribus, in spoliatoribus, violentis occupatoribus, quorum nomine non veniunt Parochi cum sint Pastores Ovium.

Unde in Parocho non datur mala fides, & injustè ob malam fidem abjucatur decimis.

Dugosius, illo sæculo fuit collector Jurium, quorum Ecclesie fuerant in usu, ante incurSIONem Barbarorum, sequentibus ex post sæculis, usus hujusmodi jurium, est translatus ad alias Ecclesias, idq; vel per negligentiam Rectorum, aut per resistantiam Hæredum, aut per vicissitudinem temporum; unde propter variationem usus Parochis malam fidem adstruere, est notoria Injustitia: utiq; liber beneficiorum, non est Juris Divini, sed positivum, ergo est alterabilis, præscriptibilis, & per non usum extinguibilis.

00089689

2681A

4168A

2801